

90 Lib. I. De publica Martyrum

*miae: & audiuit Rex Joachim & omnes potentes, & principes ejus verba hæc; & quæserunt Rex interficere eum. Et audiuit Urias & timuit, fugitque, & ingressus est Ægyptum. Et misit Rex Joachim viros in Ægyptum, & adiuxerunt eum ad Regem Joachim, & percutiunt eum gladio. Nobiscum sentiunt nonnulli ex Hebraeorum magistris, quos reserunt, & sequitur Galatinus lib. 7. cap. 16. & multū etiam ex recentioribus. Et sanè ineptus tantæ rei testis judicatur alter ille Urias, cuius nomen extat 4. Reg. 16. utpote impius idolatria. Hic vero de quo Jeremias, fuit Deo fidelissimus, Jeremiæ perquam similis, & pro adimplendo Dei mandato mortem oppetiit generosè: non enim illa sua in Ægyptum fuga quiddam detrahit tanti Prophetæ constantiæ, & fortitudini. Ut observat ibi S. Hieronimus. *Quod timuit, & fugit, & ingressus est Ægyptum, non infidelitatis, sed prudentie indicum est, ne frustra nos offeramus periculis.**

334 Rursus Zachariam, de quo hic apud Isaïam, esse illum reor cum auctoribus memoratis, qui est penultimus inter minores Prophetas. Hunc fuisse Martyrem censent multi ex Patribus. Putant enim, de hoc Martyre generoso Christum loqui Matth. 23.

335 Usque ad sanguinem Zacharia filii Barachia, quem occidit inter templum, & altare. Ubi sermo est planus de Prophetis, quos Christus dicit a se missos; & aperte dicuntur Luc. 11. 51. omnium Prophetarum sanguinem exquirendum esse, à sanguine Abel, usque ad sanguinem Zacharia, qui periret inter altare, & adem. Loquebatur certè de eo, qui notus erat Judæis illius temporis. Alii vero, præter hunc Zachariam, neque numerabantur in Prophetis, neque ita vocabantur. Habes ergo vocari in testes fidelissimos per visionem imaginariam, Uriam, & Zachariam nondum natos, cum hæc ab Isaïa dicebantur, sed nascituros, & quod præcipuum est, pro Deo, in Christi causa, Martyrium subiuturos, ut illorum testimonio arcana Christi mysteria ab Isaïa prædicta publicam habent, & majorem postmodum auctoritatem, & fidem, quandoquidem fuso tantorum virorum cruento obliganda erant, & ipsorum morte sancienda.

335 Ex quibus elicio, contineri Isaïæ verbis perillustre vaticinum de publica, ac fidelissima Martyrum Ecclesiæ testificatione in Christianæ fidei causa. Et licet duorum tantum Martyrum ex veteri Synagoga meminerit, Uriæ scilicet, & Zachariæ; comprehendi tamen pugandum est principe sensu omnes fidei Martyres sub Uriæ, & Zachariæ nomine prævios. Hos sibi adhibet Isaïas, vel potius Deus ipse, ut suis vaticiniis, illi præterit, quod ad Christi Incarnationem, & hujus oeconomiam spectat, publica conciliaret auctoritas, & fides, celebritas, & veneratio, ac robur eximum, siquidem Sanctorum Martyrum testimonio sanguine rubricato, res tota acta est, & firmata vehementer. Et quidem primò, novus non est in facies litteris usus figuræ, quæ dicitur synecdoche, quæ ex uno plures, vel ex uno omnibus intelligentur. Neque etiam iustitiam putari debet, poni hic Uriam, & Zachariam veteris Synagogæ Martyres pro omnibus Ecclesiæ Christianæ Martyribus.

*omnes Martires advo-
cantur in te-
stimonium.*

*338 Rursus, sub Uriæ, & Zachariæ nominibus delitefecit mysterii nonnulli pro nostro Martyrum commendatione. Urias sonat *Vrias ignis, seu lumen Iesu.* Hebreæ, quod Latinè est *ignis Domini, five lumen, vel lux Domini.* Nam *ur* est *ignis, lumen, lux.* Et *ja* est nomen Dei *Jehovah* abbreviatio; & nonnullis est *Iesus*, qui per Incarnationem, & passionem semetipsum abbreviavit, & exinanivit. Isaï. 12. 1. *Fortitudo mea, & laus mea Dominus, & factus est mihi in salutem.* Pro*

Domi-

Testificatione Cap. XVI. 91

*Dominus est Hebræum *Jahovah*, id est, Deus Dei, Deus Dei Filius, vel Deus de Deo, Jesus, videlicet ut Patres interpretantur. Itaque Urias mihi sonat *ignis, lumen, lux Iesu*: qui nempe Iesu magnalia suo publico testimonio, & morte illustrat, & conspicua facit omnium oculis. Quod in Martyres Ecclesiæ tantos, ac tales cadit verissimum, & potissimum, qui sunt Iesu Christi ignis, lumen, lux; quandoquidem publica ipsorum testificatione verissima, fidelissimæ, constante, indeficiente Jesus illuminatur, ejusque mysteria nimioper illustrantur. Eodem spectat nomen *Zacharias*, seu *Zecheria*, id est *memoria Domini*, seu *masculus Domini*: vel etiam recordatus est *Dei*. Ubi reperitur eadem vox *ja*, id est, Deus abbreviatus, seu *Iesus*. Proinde *Zacharias* erit; *memoria, masculus Iesu*, seu *recordatus est Iesu*.*

*339 Vix natus fuerat Christus Dominus in antro Bethlemitico, cum ecce plebs numeroſa imbellis infantiae candidata Martyriū pro illo subit. Quid hoc, ô bone Puer? Coe-
vos sibi pueros (air Bernard. ser. de Innoc.)*

puer ille, qui natus est nobis, non contra nos, propter se patiū occidi. Et Ambros. lib. 2.

S. Ambros. in Lucam, Christum vagientes pueri martyrio confitentur. Cur propter se? Deus ne infantium puerorum confessione, & martyrio indigebat? Indigebat plane, ut in legitimo

*judicio publicam habeant auctoritatem, & fidem, Incarnationis, & passionis suæ mysteria: testes idcirco advocat, eti parvulos, omni tamen exceptione majores. Infantile carnem sibi Verbum induerat, infantilis caro debuit illi immolari; agnus nascitur acerbissimo crucis martyrio jam tunc destinatus; & ut loquitur S. Petrus Damia. serm. de Annuntiat. *Pannis vilissimis involutus, & præsepio durissimo reclinus jam ex tunc sanctissimis membris legem martyrii præfigebat:**

debeban tur illi, ut ejus Incarnatio, & mors testata manerent, multorum Martyrum mortes. Sic Augus. ser. 8. de Sanctis, qui pri-

*mus est SS. Innocentium. Deus est, qui or-
tus est: Innocentes illi debentur victimæ, qui*

*venit dammare mundi malitiam. Agnelli de-
bent immolari, quia agnus futurus est cruci-
figi, qui tollit peccata mundi. Neque existi-
mes, illa solùm infantium parvulorum mor-
te, obsignata Incarnationis, & Passionis Do-
minica mysteria: cædes enim innocentium*

*fuit prognostica martyrii subiungi à reliquis Ecclesiæ fidelibus qui futuri erant eorum
dem mysteriorum testes fidelissimi. Audi*

*Bedam Homil. de SS. Innocentibus, *Quod in Bethleem, & omnibus finibus ejus occisi sunt**

*Innocentes, ostendit non solùm in Judea, unde Ecclesiæ capit origo, sed & in omnibus ejusdem Ecclesiæ finibus, quocumque per or-
bem diffusa est, persecutionem saevitum per-*

*fidorum, & piorum patientiam esse coronan-
dam. Qui a bimatu occisi sunt doctrinæ, &*

*operatione perfectos indicant; qui vero infra,
simplices, vel idiotas, fidei tamen non fæc-
ta constantia fortis & que denunciant. Ecce testes*

fidelissimos, quos jubet sibi advocari Deus

*Indiget lu-
cernis sol,
id est, Mar-
tyrum testi-
moniis Domi-*

S. Ambro-

H 4 rum

C A P. XVII.

*Martyres in selectis Gedeonis militibus adum-
brati: illorum testimonia in turbaram clanc-
gore, & subincirci panis strepitum.*

*341 P*ervia est historia initæ pugnæ, & par-
tæ victoria à trecentis dumtaxat mil-
litibus, Duce Gedeone, & Deo præsertim
adversus infinitam propemodum Madiantia-

92 Lib. I. De publica Martyrum

rum multitudinem. Judi. 7. Unde constat, peractum tuisse triumphum: primo, turborum sonitu: Secundo, lagenarum confractione. Tertio, lampadarum splendore. Cumque per gyrum castrorum in tribus personarent loci, & hydrias confregissent, tenuerunt sinistris manibus lampades, & dextris sonantes tubas: clamaveruntque: gladius Domini, & Gedeonis. Sunt Sancti Ecclesiae proceres grandioris note, qui in trecentis Gedeonis militibus praesignari putant fidei Martires generosos, pro expugnanda infidelitate universa, publico confessionis, & passionis testimonio usos, dextro quidem fidei, & mira dexteritate. Ita S. Augusti. q. 49. in librum Iudicium, & in Psal. 67. 24. S. Gregor. lib. 30. Moral. cap. 17. S. Prosper. 2. Promiss. cap. 18. Origenes Homil. 9. in Judices, Rupertus lib. 1. in Judices cap. 11. S. Isidorus, & Beda in hunc locum, atque alii multi aliud agentes. Rem totam membrum discutimus.

Littera T. in trecentis militibus Gedeonis. S. Greg. 342 Primo, non hinc sine notatiuncula abeat numerus selectorum militum trecentorum. Ad crucis mysterium referunt Patres memorati: Trecenti etiam in Graeca littera T. similitudinem Crucis ostendunt; ut loquuntur Augustini. Iern. 108. de Tempore. Quid ergo (ait Gregorius) iste trecentorum numerus in Tau littera continetur, & per Tau litteram species Crucis ostenditur, non immerito in his trecentis Gedeonem sequentibus illi designatis sunt, quibus dictum est: si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat Crucem suam, & sequatur me. De Martyribus loquitur, in quibus Sacramentum Crucis, & Crucis potentia mirum in modum promicat. Aff enim vero cur Martires aggressuri publicam fidei Christianae testificationem in turbarum claugore praesignata, nec non martyrii certamen inituri, Crucis Dominica virtute preminuntur, ac praeontantur? Sanè quia os, & sapientia, quam Christus suis Martyribus se daturum promiserat. Et cui non poterunt resistere, & contradicere omnes adversarii, non nisi à Cruce in ipsos voluit, ut dimanaret. Intuebatur divinus Sponsus Crucis signum in Martyrum labiis depictum, imò ipsorum labia purpureo Crucis cruento, atque in illud prorupit elogium, de quo latè supra cap. 15. Scut funiculus coccineus labia tua? Dixisse funiculo coccineo assimilari Martyrum labia, ob signum Crucis appositum, & littera Tau designatum: ut enim ex Platone constat, Tau, apud Aegyptios, funiculus dicebat, qui vim ligandi habeat. Colorem vero purpureum ad sanguinem Crucis Christi referunt Patres eo cap. 15. relati. Sed quid inde? Certè, eo signo Martyrum labia munita, illoque cruento rutilantia luculentam dederunt doctrinæ revelatae testificationem impavido animo, & pectori exfracto: & eloquium tuum dulce. Hebraicè; & sermo tuus amarus, decorus, decens, delectabilis. Quod de vocali Martyrum confessione explicit Expositores superius memorati. Justus vero Orgelitanus, de illa sapientia, quam Martyr inclitus, & Apostolus Paulus ore suo circumferebat, & ostentabat ubique. Corint. 2. Nihil me arbitror inter vos scire, nisi Christum Jesum, & hinc crucifixum.

Crux funiculus in Martyrum labiis. Can. 4. 3. 343 Rex pacificus Proverb. 4. v. 10. & 13. 344 Contemplabatur facundus Isaías celebre illud cap. 6. spectum, Christi videlicet Crucifixi maiestatem, & gloriam: auscultabat publicam Seraphinorum confessionem, qui cruciformi habitu, & clamoribus generose evulgabant Crucis magnalia. Quid vero ille ad haec? Vae mibi, quia tacui, quia vir polluit labiis ego sum. Quasi diceret: vae mihi, quia majestatem tuam, o Numen divinissimum, non laudavi, quam ab Angelis nunc tanto spiritu laudari cerno: tacui, inquam, cum loqui poteram; nunc autem ex quo te te, o mundi liberator, & Seraphinos tuos vidi, cogor tacere, etiam si loqui cupiam: ipsorum enim conspectus, & gloria me eliguerunt. Sed jure haec patior; quia quando poteram loqui, nolui, & succumbens timori tacui; nunc, cum maximè volo loqui, non possum. Ita noster Sanctius. Viduisse mutum, & elinguem Isaiam? Viduisse timori succumbentem, mutare non audentem, imò tacere coactum? Obstupescite nunc in ea pulchra, & eximia facundia vi, & dicendi facultate, qua fuit deinde prædictus, atque adeò instrutus, ut omni profusus amandata pusillanimitate, se se obtulerit liberali, & alacri magnanimitate in omne discrimen, &

ita admonet: Audi fili mi, & suscipe verba mea, ut multiplicentur tibi anni vita: viam sapientie monstrabo tibi, tene disciplinam, ne dimittas eam: custodi illam, quia ipsa est vita.

Pro. 4. 10. Premit illa: suscipe verba mea, & illud: tene disciplinam: quibus novam lucem concilio ex us, quæ observat Goropius in suis Hieroglyphy, circa illius vocis Tau significationem:

putat enim hanc vocem ad suam linguam deducam idem esse, quod tene, apprehende: quo monebantur antiqui illi Graecorum

sapientes, & scientiarum professores, ut crucem apprehenderent, & tenerent. Unde in facris Aegyptiorum figuris cuilibet licet intueri Tau tenaciter apprehensum, ac retentum veluti amuletum quoddam omnium malorum, vita antidotum, & sapientiae symbolum. Audi originale, audi Chaldaeum,

utrumque vulgatae lectioni mirè respondentem; & rem omnem exprimentem. Hebrae

funt bahazeq bamusar el therep; ad verbum: apprehende foriter funiculum, & imaginem custodi, quia ipsa est vita tua. Luculentius Chaldaeus: apprehende funiculum; & salutarem, sive medicinalem imaginem opprobrii custodi, quia ipsa est vita tua. Sibi consonat Salomon Prov. 3. 13. Beatus homo, qui inventus sapientiam, &c. lignum vitae est his, qui apprehenderint eam. Videtur planum, sermonem in utroque testimonio esse de Crucis signo, & ligno: quod appellat imaginem salutarem, sive medicinalem opprobrii, lignum vitae, imò ipsam vitam: & quod pecularia est funiculum, seu Tau. Funiculus sane coccineus, augustum signum, splendidissimumque ornamentum, quod Martyrum labiis adhibitum, & animis altè impressum, ac fortiter apprehensum, os & sapientiam suggerit ad publicam Fidei Christianæ testificationem veluti mysticum amuletum & prærogativum omen fecuræ facilitatis, felicitatis, & victoriae: nam ut vides, pro disciplina est Hebraicè misar, quod significat etiam vinculum, funiculum, funiculus vero Tau apprehendendum fortiter, ut fortia verba, & sapientiam divinissimam suppeditet.

345 Contemplabatur facundus Isaías celebre illud cap. 6. spectum, Christi videlicet Crucifixi maiestatem, & gloriam: auscultabat publicam Seraphinorum confessionem, qui cruciformi habitu, & clamoribus gene-

rosè evulgabant Crucis magnalia. Quid vero ille ad haec? Vae mibi, quia tacui, quia vir polluit labiis ego sum. Quasi diceret: vae mihi, quia majestatem tuam, o Numen divinissimum, non laudavi, quam ab Angelis nunc tanto spiritu laudari cerno: tacui, inquam, cum loqui poteram; nunc autem ex quo te te, o mundi liberator, & Seraphinos tuos vidi, cogor tacere, etiam si loqui cupiam: ipsorum enim conspectus, & gloria me eliguerunt. Sed jure haec patior; quia quando poteram loqui, nolui, & succumbens timori tacui; nunc, cum maximè volo loqui, non possum. Ita noster Sanctius. Viduisse mutum, & elinguem Isaiam? Viduisse timori succumbentem, mutare non audentem, imò tacere coactum? Obstupescite nunc in ea pulchra, & eximia facundia vi, & dicendi facultate, qua fuit deinde prædictus, atque adeò instrutus, ut omni profusus amandata pusillanimitate, se se obtulerit liberali, & alacri magnanimitate in omne discrimen, &

Testificatione, Cap. XVII. 93

in rem tam arduam, etiam si scire se proprieà difficilem: & dixit: ecce ego, mitte me. Ac si diceret; lingua soluta est jani, os & sapientia mili est; inuitata eloquentia, & facundia. Ecce habes magnanimum tuarum laudum buccinatorem, etiam adiutum opulenta mundi majestas, satellites, arma terroris incutientia; gladiisque carnificis horrendi effulgeat, & ferræ diffecans, & stridens. Sic Isaiae verba capit Origenes in illud Pauli ad Roma. 10. Isaías autem audet, & dicit: inventus sum a non querentibus me; palam apparui his, qui me non interrogabant. Quod ipse exponit. Tunc Isaías intelligimus audiam, qui persecutionibus, & morte postposita auctor est tamen de adventu Justi prædicare, & pro bono audet etiam mori. Sed enim, unum de muto, & elinguo Vati tam repentina mutationem? Unde os, & sapientia? Unde facundia tanta? Unde audax, & infractus animus ad evulganda Christi magnalia, etiam cum tanto suæ vitæ dispendio? Putaverim, non aliunde nisi à Dominica Cruce, & crucifixo. Iesu, cujus theatrum magnificentum contemplabatur, ut alibi latè ostendo. Preme Vatis verba: Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manu ejus calculus, quem forcipe tulerat de altari; & tetigit os meum, & dixit: ecce tetigi hoc labia tua, & auferetur iniurias tua, & peccatum tuum mundabitur. Volat in formam Crucis (ut loquitur Germanus Patriarcha Constantin. Orat. de Cruce) unus de Seraphim, & carbone ignito, id est, Christi cruce, signat Isaiae labia. Quid enim est carbo (ait idem Germanus) nisi lignum undique accensum, & ignitum? Ignis enim impaffibilis divinitatis Agni in Cruce immolati, altare illud (id est, crucem, de qua loquitur) in carbonem sine exustione vertit. Ecce Tau, quo signantur Isaiae labia: funiculus coccineus, quo igniuntur, & resplendent. Ut enim Ambros. Ser. 18. in Ps. 118. In coco species ignis, & Crucis Dominica sanguis irrutat, coccinea labia, quo passionem loquebantur. Ecce unde os, & sapientia in mutum, & elinguem Isaiam emanaverint, à Cruce, à Crucis sanguine: unde etiam nostris Ecclesiæ Martyribus facundia omnis dicendi, & persuadendi vis potentissima.

346 Quis non miretur, S. Latronem Christo confixum, ex Latrone, & blasphemio in Christi confessore, & Martyrem conversum? Labia illi prius, vel in ipsa cruce posito, tam profana, tamque polluta, ut con vicis proscindere, ac blasphemias onerare Christum cœperit; ut claret ex Matth. 27.

44. Marco 15. 32. Videas illum tamen subito resipescenter, revocatum ad fidei splendorum, & à nequitia tyrannie in libertatem filiorum Dei assertum, tam præclara, & inaudita mutatione, ut Evangelista evaserit; Evangelii dictator, Prophetæ, concionator illustris, confessor, discipulus probus Christi, Martyr inclitus. Sic illum appellant Ecclesiæ Doctores. Sed unde, rogo, tam subita, & illustris mutatio? Unde homini fædo, ac barbaro & sapientia tanta, tantumque animi robur ad publicam fidei Christianæ testificationem, coram numerosissima crudelissimorum hostium concione, quibus prædicavit Christum esse verum Messiam; & pro hujus veritatis assertione paratum se esse nova, ac multa

Tuba est Mariyis confessio. Ruper. S. Gregor. Nu. 29. 18.

Boni Latronis testimoniū, à Cruce. Nu. 29. 18.

Mensis septimi prima dies venerabilis, & sancta erit vobis: omne opus servile non facietis in ea, quia dies clangoris est, & tubarum: offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino, vitulum de armenu um, arietem um, & agnos annulos immaculatos septem. Quid in hoc mysterio? Ostendit S. Bruno Ser. 3. de Martyribus, ubi veteribus illis diversorum animalium oblationibus adumbrari bellissime putat

SS. Ec.